

NORGES HØYESTERETT

Den 11. april 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Noer, Ringnes og Thyness i

HR-2025-690-U, (sak nr. 25-034324STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Synnøve Lovise Torske)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder anke over fellende straffedom for uaktsomt drap og uaktsom kjøring.
- (2) A ble i januar 2024 tiltalt for uaktsomt drap (post I), uaktsom kjøring (post II) og hastighetsovertredelse (post III). De tre tiltalepostene knytter seg til samme hendelse.
- (3) Midtre Hålogaland tingrett avsa 19. april 2024 dom med slik slutning:
 - «1. A, født 00.00.1960, dømmes for overtredelse av straffeloven § 281, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 5, jf. skiltforskriften § 8 skiltnummer 362 «Fartsgrense», til fengsel i 1 – ett – år, jf. straffeloven § 79 bokstav a.
 2. A fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en periode på 4 – fire – år regnet fra den dagen dommen er rettskraftig, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1, jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn (tapsforskriften) § 2-4 annet ledd, første punktum, jf. § 1-4 første ledd, annet punktum. Til fradrag kommer perioden føreretten har vært midlertidig beslaglagt, jf. tapsforskriften § 1-4 første ledd siste punktum. Ved gjennerverk av føreretten må A avlegge full ny førerprøve, jf. tapsforskriften § 8-3 siste ledd.
 3. A dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale til B, født 00.00.2014, oppreisningserstatning med 180 000 – etthundreogåttitusen – kroner.
 4. A dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale til C, født. 00.00.2010, oppreisningserstatning med 180 000 – etthundreogåttitusen – kroner.

5. A dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale til D, født 00.00.1957, oppreisningserstatning med 180 000 – etthundreogåttitusen – kroner.
 6. A dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale til E, født 00.00.1956, oppreisningserstatning med 180 000 – etthundreogåttitusen – kroner.
 7. Saksomkostninger idømmes ikke.»
- (4) A anket til lagmannsretten. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalens post I og II samt straffutmålingen.
- (5) Ved Hålogaland lagmannsretts beslutning 3. juni 2024 ble anken nektet fremmet.
- (6) Ved Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 26. august 2024 ble lagmannsrettens beslutning opphevet.
- (7) Anken over tingrettens dom ble deretter henvist til ankeforhandling ved Hålogaland lagmannsretts beslutning 26. september 2024.
- (8) Hålogaland lagmannsrett avsa 9. januar 2025 dom med slik slutning:
- «1. A, født 00.00.1960, dømmes for overtredelse av straffeloven § 281 og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3, samt det forhold som er endelig avgjort ved Midtre Hålogaland tingretts dom av 19.04.2024, alt sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a, til fengsel i 1 – ett – år.
 2. A, født 00.00.1960, fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en periode på 4 – fire – år regnet fra dommen er rettskraftig. Til fradrag kommer perioden føreretten har vært midlertidig beslaglagt, jf. tapsforskriften § 1-4 første ledd siste punktum. Ved gjenerverv av føreretten må han avlegge full ny førerprøve, jf. tapsforskriften § 8-3 siste ledd.
 3. A, født 00.00.1960, dømmes til å betale oppreisningserstatning til
 - B med 190 000 – etthundreogåttitusen – kroner
 - C med 190 000 – etthundreogåttitusen – kroner
 - D med 190 000 – etthundreogåttitusen – kroner
 - E med 190 000 – etthundreogåttitusen – kroner
 innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.
 4. Saksomkostninger idømmes ikke.»
- (9) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen, lovanvendelsen og reaksjonsfastsettelsen. Det er også anket over sivile krav. Som saksbehandlingsfeil er det anført at lagmannsretten feilaktig har lagt til grunn at hastigheten vogntoget holdt, er justert for sikkerhetsmargin. Det er også gjort gjeldende at bevisbyrdereglene i strafferetten er anvendt feil. Dette knytter seg til at A skal ha vært kjent med mangelfull bremsefunksjon på vogntogets tilhenger. Som lovanvendelsesfeil er det gjort gjeldende at lagmannsretten har lagt til grunn en for streng aktsomhetsnorm. Endelig er det anført at fengselsstraffen er for streng, og at tapstiden for føreretten er for lang. Det er lagt ned påstand om at lagmannsrettens dom oppheves.

- (10) *Påtalemyndigheten* har i påtegning til Høyesterett uttalt at lagmannsretten kan ha misforstått hva som kan sluttes fra et av sakens bevis. Det fremgår ikke av bevisene i saken om de oppgitte hastighetene vogntoget holdt er justert for sikkerhetsmargin, og dermed heller ikke hvilken sikkerhetsmargin som i så fall er benyttet. Dette gjør det vanskelig å prøve om det strafferettslige beviskravet er riktig anvendt. Vogntogets hastighet inngår som et sentralt element i lagmannsrettens samlede vurdering av tiltaltes uaktsomhet. Det er ikke lagt ned formell påstand, men pekt på at det kan foreligge grunnlag for å oppheve lagmannsrettens dom med ankeforhandling i ankeutvalget, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anke over lagmannsrettens dom kan avgjøres uten ankeforhandling når utvalget enstemmig finner det klart at lagmannsrettens dom helt eller delvis bør oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.
- (12) A ble ved lagmannsrettens dom dømt for uaktsomt drap og uaktsom kjøring. Lagmannsretten kom til at A hadde utvist grov uaktsomhet og at uaktsomheten omfattet dødsfølgen. Vurderingen av tiltaltes aktsomhet er oppsummert i lagmannsrettens dom side 19:
- «Det samlede bevisbildet etterlater etter lagmannsrettens syn ingen rimelig og fornuftig tvil om at tiltalte kjørte et vogntog med for høy hastighet etter de vanskelige kjøreforholdene på stedet, samtidig som han hadde manglende funksjon på tilhengerens elektroniske bremsesystem. Dette førte til at tilhengeren fikk sleng mot venstre over i motgående kjørefelt, og traff Lind sin personbil slik at han ble drept.»
- (13) Når det gjelder den nærmere vurderingen av hvilken hastighet vogntoget holdt, heter det på side 15 i dommen:
- «Hva gjelder vogntogets hastighet, så har tiltalte erkjent straffeskyld for å ha kjørt i 73 km/t i 60-sonen ved X. Han har imidlertid forklart at farten var lavere enn dette i tiden forut for ulykken. Av den sakkyndiges svar til forsvarer av 28.11.2023 fremgår det at tiltalte, justert for sikkerhetsmargin, kjørte i 73 km/t 289,4 meter før vogntogets sluttposisjon. 12 sekunder senere kolliderte kjøretøyene, og vogntogets fart var da rundt 55 km/t. I følge sakkyndige var vogntogets fart ca. 63 km/t ved første registrerte bremsemerker om lag 55 meter før sammenstøtet, og 121 meter før sluttposisjon. Lagmannsretten legger disse opplysningene til grunn.»
- (14) Lagmannsretten uttaler altså at hastigheten 289,4 meter før vogntogets sluttposisjon var på 73 km/t justert for sikkerhetsmargin. Slik utvalget forstår det, er det lagmannsretten som har foretatt denne justeringen. Det fremgår imidlertid ikke klart om de øvrige beregnede hastighetene på henholdsvis ca. 63 km/t og ca. 55 km/t på forskjellige tidspunkter i hendelsesforløpet er justert for sikkerhetsmargin. Fartsgrensen på hele denne strekningen var 60 km/t. Både påtalemyndigheten og forsvarer har vist til at det ikke fremgår av den sakkyndiges uttalelse at hastighetene det opereres med er justert for sikkerhetsmargin.
- (15) Det kan utgjøre en saksbehandlingsfeil dersom retten har misforstått et bevis, jf. HR-2023-1785-U avsnitt 13 med videre henvisninger. Når lagmannsretten legger til grunn en hastighet på ca. 63 km/t ved første registrerte bremsemerker og ca. 55 km/t ved sammenstøtet uten at det fremgår klart om, og i tilfelle hvilken, sikkerhetsmargin som er benyttet, oppstår det et spørsmål om lagmannsretten kan ha misforstått hva som kan sluttes fra et av sakens bevis. På grunn av det strenge beviskravet i strafferetten skal det lite til før en slik saksbehandlingsfeil kan antas å ha virket inn på dommens innhold, jf. straffeprosessloven § 343 første ledd.

- (16) Hastigheten som vogntoget holdt, utgjør et sentralt element i lagmannsrettens aktsomhetsvurdering. Ankeutvalget er enig med påtalemyndigheten i at uklarheten med hensyn til hva lagmannsretten har bygget på i sin vurdering av feilmarginens betydning, gjør det vanskelig å prøve om det strafferettslige beviskravet er riktig anvendt. Som også fremholdt av påtalemyndigheten, kan en eventuell misforståelse av den sakkyndige uttalelsen, ha virket inn på dommens innhold, jf. straffeprosessloven § 343 første ledd.
- (17) Utvalget finner det etter dette klart at lagmannsrettens dom med ankeforhandling må oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a, jf. § 347. Opphevelsen får også virkning for de sivile kravene.
- (18) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

Arne Ringnes
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)